

za přenížkové ceny v exportu při současném udržování vysokých cen v tuzemsku pomocí ochranného cla a kartelové organizace domácí, neboli tak zv. »ztrátového vývozu (dumping system) brání se v novější době státy zaváděním zvláštní přírážky celní (dumping duty), jako od r. 1907 v Kanadě.

Zvláštním druhem vývozních podpor jsou levné vývozní tarify pro jisté druhy zboží (uhlí, obilí), zvl. na drahách státních (v. Dr. Gruber, Dopravní politika).

§ 37. Výhody pohraničního obchodu.

V obchodních smlouvách států bezprostředně sousedících poskytovány bývají zvláštní výhody pro vzájemný pohraniční obchod. Vzájemný obchod mezi pohraničními obyvateli sousedících států v pohraničním pruhu obyčejně 15 km širokém podél společných hranic zemských pro jejich vlastní nebo alespoň pro místní potřebu osvobozuje se totiž od cla a celních formalit, a to buď místní obchod všeho druhu nebo se poskytuje osvobození jen pro potraviny, píce, hospodářské nářadí a nástroje, pro dobytek na pastvě, pro návštěvu trhů, lázní a pod.

Výhody pohraničního obchodu, jež bývají ovšem mlčky nebo výslovně vyjímány z klausule největších výhod, mají vnitřní příčinu v přirozených hospodářských stycích pomezí obyvatelstva států bezprostředně sousedících, jež umělá hraniční čára násilně přervatí nemůže, nechce-li přímo vyzývat k svépomoci podloudnictvím.

Druhy bývají však pod titulem výhod pohraničního obchodu poskytována sousedícím státům výjimečná nižší cla, ačkoliv dovezené produkty již předem jsou určeny pro spotřebu nikoliv v pohraničním pásmu, nýbrž ve vzdálenějším okruhu země importní. Takové rozšířené, velké řízení pohraniční povolilo Rakousko-Uhersko v obchodní smlouvě ze 6. května 1881 Srbsku pro dovoz produktů zemědělských a znovu v obchodní smlouvě z 9. května r. 1892 pro obilí, některé druhy ovoce, pro víno z určitých krajů a pro dobytek. Podobně povolena již r. 1875 Rakousko-Uherskem bezcelnost pro dovoz obilí z Rumunska a již dle starších smluv s jednotlivými dřívějšími státy italskými a dle pozdějších (z r. 1867, 1878, 1881 a 1887) se sjednoceným královstvím italským pro dovoz vína z Itálie. Dle poslední úpravy (z r. 1887) mělo snížení rakouského

cla na italská vína nastati jen tehdy samo sebou, sníží-li Itálie cło na vína rakouská, což Itálie hned r. 1892 učinila. Tohoto způsobu se užívá, aby se s obejitím klausule o nejvyšších výhodách smluvené se státy třetími mohly státu sousednímu poskytnouti zvláštní výhody, na které pak ostatní státy nemohou činiti nároky. Proto setkávají se takovéto úmluvy o širším řízení pohraničním s odporem států ostatních. Pro odpor Francie upustila tudíž Itálie r. 1903 od této »vinné celní klausule«, která byla ostatně též pohromou pro vinařství dalmatské, za některé celní ústupky Rakouska při dovozu jižního ovoce z Itálie.

§ 38. Celní spolky (jednoty).

I. O celním spolku mluvíme, uzavrou-li dva nebo více samostatných států dohodu, že budou tvořiti na venek, proti veškeré ostatní cizině, jednotné společenství celní s jednotným celním tarifem na společné vnější hranici celní, se společnou tržební politikou na venek a se společenstvím celních příjmů rozdělovaných dle určitého klíče mezi spolčené státy.

Uvnitř jednotného celního obvodu mohou býti mezi jednotlivými státy následkem nestejného stupně hospodářské jejich vyspělosti vnitřní čáry celní se zvláštními tarify, arci nižšími, než jsou na hranici proti celní cizině, a rovněž není nezbytno zřízení společného orgánu celně a obchodněpolitického (spolkové celní rady, celního parlamentu). Vnitřní cla připouštěl na př. i starý celní spolek německý a jisté »přechodní dávky« nezanikly dlouho zcela ani uvnitř říše německé, ba někdy k nim přímo nutí rozdílnot spotřebních daní a státních monopolů.

Jakožto prospěchy z celní unie vznikající uvádějí se utvoření velikého hospodářského obvodu a odbytiště, větší politická potence pro uplatnění vlastních zájmů při obchodněpolitických jednáních s cizinou, avšak též intensivnější vnitřní styk i snazší provádění velkých podniků (železnic, průplavů, meliorací), možnost dalekosáhlejší výrobní specialisace a účelné dělby práce (a tím i lepší a levnější produkce), zmírnění nezdravě vysokých cel i výchovný vliv na podnikatele a dělníky i na správu veřejnou.

Avšak projektům celních spolků staví se v cestu i leckteré překážky. Bývají to protiva zájmů průmyslových a zeměděl-